

Chemie?!?

I v takovém malém státečku, jakým bezpochyby Česká republika je, naleznete stovky gymnázií a podobných středních škol se všeobecným zaměřením. Jejich cíl je jediný – připravit své studenty pro studium na vysokých školách. Z nejruznějších průzkumů a statistik je patrné, že absolventi gymnázií jsou opravdu u přijímacích řízení úspěšnější. Ale má to jeden háček – čtyři roky studujete, složíte maturitu – a jste nic. Nenajdete uplatnění, hodíte se maximálně pro podřadné pomocné práce, všichni od vás očekávají diplom.

Také já patřím mezi studenty gymnázia. Proplouvám jím se slušnými výsledky, ale stále častěji si kladu stejnou otázku jako stovky mých vrstevníků – co dál? Od začátku tihnu spíše k přírodním vědám, zejména k chemii. Podle mého názoru se na tento obor často zapomíná, což je velká škoda. Zkuste se zeptat deseti středoškoláků na to, co se jim vybaví, když se řekne chemie. Dám krk za to, že minimálně devět z nich si představí jeden z nejnenaviděnějších předmětů, jímž každý opovrhne a který si nezaslouží více pozornosti než dvě vyučovací hodiny týdně. A přesto – znám řadu lidí, kteří chemii doslova žijí, podřizují jí celý svůj život a vidí v ní víc než jen pouhou vědu – nacházejí hluboký a ušlechtilý kontáček. Já mám to štěstí, že patřím mezi ně.

Všechno to začalo poměrně jednoduše. V tercii mi chemička nabídlá k nahlédnutí olympiádu. Od malička ráda zkouším všechno nové, a tak jsem se pustila do řešení. Moc se mi to sice nezdařilo, přeci jen se projevila konkurence o rok starších devátáků, ale už v kvartě jsem se dokázala probít do krajského kola a obsadit jedenáctou příčku. O rok později jsem se vyvíhla až na třetí místo a to pro mě znamenalo zásadní zvrat. Získala jsem totiž přihlášku na prázdninové odborné soustředění pro nejlepší řešitele oblastních chemických olympiád. Koná se už přes dvacet let v Běstvině mezi Golčovým Jeníkovem a Sečí – v podhůří CHKO Železné hory. Vždy na čtrnáct dní se sem sjíždějí chemičtí nadšenci z celé republiky. Jako ostatní nováčci, držela jsem se i já zpočátku trochu stranou, všichni se totiž shlukli do skupinek a začali rokovat o organických syntézách, komplexometrických titracích a enzymových katalýzách jako by se nechumelilo. Brzy jsem se však adaptovala a poznala, že k sobě máme všichni velmi blízko, spojuje nás totiž společný zájem – chemie. Kdo jiný by vydržel osm hodin denně na přednáškách z organické, anorganické, fyzikální či analytické chemie? Kdo jiný by se v největším červencovém vedru navlékl do pláště a vařil komplex stříbra v oxidačním stavu dvě? Kdo jiný by po tom všem nadšeně utíkal každou volnou chvíli strávit do laboratoře? Opravdu, laboratoř stála v centru veškerého dění. Tady se vařilo a vařilo, diskutovalo či jen tak posedávalo.

Těch čtrnáct dní mě naplnilo něčím dosud nepoznaným. Našla jsem zde spoustu opravdových přátel, kteří by za mě dali ruku do ohně. Pochopila jsem, že chemie má mnoho tváří a že

i tříhodinová přednáška dokáže být zajímavá od začátku do konce. Po návratu domů se najednou v mém nitru rozprostřel pocit prázdnoty a nevyužití. Chodila jsem od ničeho k ničemu, v každé činnosti viděla marnost. Jedinou útěchou byly dopisy a pohledy ze všech koutů republiky, které svědčily o tom, že noví kamarádi na tom byli podobně. Přesto jsme se dokázali vzchopit a od září zahájili novou velkou aktivitu, jež nás všechny spojuje. Ta věcíčka má zcela nepoetický název Ksicht. Bystřejším z vás možná dojde, že se jedná o zkratku. Ale dám hlavu za to, že ji nikdo nerozluštíte. KSICHT totiž znamená Korespondenční Seminář Inspirovaný Chemickou Tematikou. Organizují ho studenti VŠCHT, bývalí řešitelé chemické olympiády a absolventi Běstviny. Během letošního roku jsme řešili čtyři série po pěti úlohách, které byly naprosto odlišné od tradičních školních příkladů typu „vypočítej molární koncentraci roztoku...“. Mezi nejzajímavější úlohy patřila genetická šifra, výpočty s výbušninami, určování stáří archeologického nálezu pomocí radiouhlíkové metody, hledání struktury neznámého alkaloidu či chemická osmisměrka. Pro nejlepší soutěžící je odměnou týdenní soustředění koncem června na VŠCHT v Praze. Seznámí se zde s autory Ksichtu, hlavně ale s prací v laboratořích a se školou vůbec. Od září se rozeběhne nový ročník, opět naplněný báječnými úlohami. Navíc jej bude doprovázet seriál o jedech a omamných látkách k prohloubení znalostí všech řešitelů. Ale také k pobavení. Vždyť koho by nezajímalo, čím byli otráveni dávní vojenští hrdinové, hrabata, političtí vězni? Kdo by si nepřčetl o účinních neznámějších jedů a omamných látek?

Jsem spíše introvertní, hodně hloubavý typ, a tak často přemýšlím o své budoucnosti. Nejasně se přede mnou rýsuje, jakoby vyvstává z oblaku mých myšlenek a já se jí snažím dát jasnější a ostřejší tvar. Už vím, že bych ráda studovala nějaký přírodovědný obor související s chemií. V seznamu takto zaměřených vysokých škol mě nejvíce zaujala právě Vysoká škola chemicko-technologická v Praze. Jak jsem již psala, od myšlenky nemám daleko k činu, a tak jsem se vypravila na soukromý den otevřených dveří, abych tuto školu lépe poznala. Vlastně ani nevím, co jsem si od toho představovala, ale skutečnost mě doslova ohromila. Velmi příjemné uvítání, rozhovor s profesorem Červeným, proděkanem Fakulty chemické technologie, který nás seznámil s historií školy, vlastním studiem a možnostmi, jež se před studenty otevírají, a poté prohlídky jednotlivých pracovišť, laboratoří a učeben. Všude na nás byli velmi milí, jednotliví zaměstnanci nám vyprávěli o své práci, případně i ukazovali něco v praxi, od dalších jsme získávali informace o oborech, ve kterých se absolvent může uplatnit. Všichni lidé, se kterými jsme za ten den mluvili, otevírali stále jedno stejné téma – v dnešní době upadá zájem o přírodní a technické disciplíny, společnost je přesycena právníky a ekonomy, přesto se další tisíce novopečených ma-

turantů hrnou na tyto posty. Chemie stojí daleko vzadu, opovrhovaná a odstrčená. Studentů je málo, a ti, kteří přijdou, sem často ani nechťejí, ale na jinou školu se nedostali. Málokdo si ale umí představit, co znamená studovat chemii na vysoké škole. Asi se nedá srovnat s tím středoškolským předmětem, kde se probírají základy obecné, anorganické, organické chemie a biochemie. Na vysoké škole poznáte chemii v naprosto odlišném světle. VŠCHT nabízí takové spektrum studijních oborů, že si může každý vybrat, co je pro něj zajímavé, a navíc i moderní knihovnu, počítačové učebny, mineralogickou sbírku, útulné koleje... Zvláště lákavá je možnost studia na zahraničních univerzitách spolupracujících s VŠCHT (namátkou např. v USA, Kanadě, Velké Británii, Holandsku, Francii, Norsku, Německu, Rakousku nebo Slovensku). Nejlepší stu-

denti mají možnost získat stipendium, řada z nich pak pokračuje tříletým doktorským studiem a ti, kteří se ani poté se školou nechťejí rozloučit, se mohou ucházet o kariéru vysokoškolského pedagoga. Nám, Běstviňákům, se podařilo dosáhnout toho, že škola od září otevře kroužky pro středoškoláky, plné zajímavých informací a laboratorních cvičení, během kterých jistě pronikneme ještě hloub do nitra školy a hlavně do nitra toho, čemu se říká chemie.

Já už mám o své budoucnosti jasno, a co vy? Nezkusíte se v listopadu podívat na den otevřených dveří VŠCHT? Na náš kroužek? Nebo alespoň na zadání Ksichtu či chemické olympiády???

Petra Měnová